

Työväen Arkisto

Toimintakertomus 2001

Annual Report 2001 of
The Finnish Labour Archives

TYÖVÄEN ARKISTO

Kannen kuva:

HTY:n torvisoittokunta 1920-luvulla.

Musiikkitoiminta on aina kuulunut kiinteästi työväenliikkeen toimintaan. Kuoro- ja orkesteritoiminta on antanut jäsenistölle sekä mahdollisuuden musiikaaliseen ilmaisuun että tuottanut esiintyjä työväenliikkeen tilaisuuksiin.

Työväenyhdistysten perustaminen alkoi 1880-luvulla ja kiihtyi seuraavalla vuosikymmenellä. Alusta lähtien työväenyhdistysten yhteyteen perustettiin kuoroja ja soittokuntia.

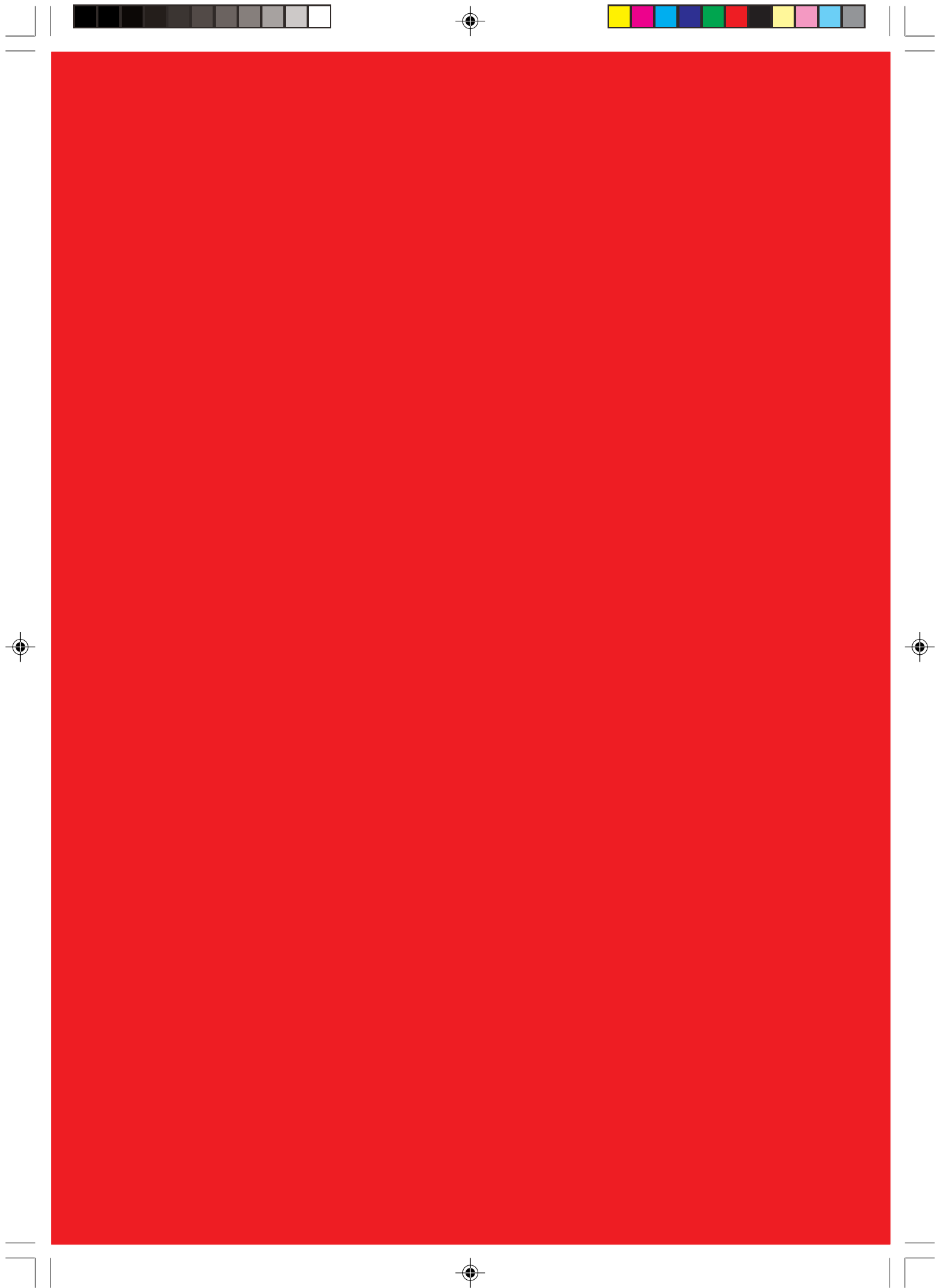
Ensimmäisenä perustettiin Helsingin Työväenyhdistys, joka sai toimintaoikeudet vuoden 1884 alussa. Kuoro-toimintaa HTY:ssä harrastettiin alusta lähtien, mutta ensimmäinen torvisoittokunta perustettiin vasta suurlakon aikana vuonna 1905. Kansalaissodan jälkeen toiminta keskeytyi, ja soittimet takavarikoitiin. Vuonna 1920 Helsingin työväenyhdistyksen soittokunta pääsi jatkamaan toimintaansa. Torvisoittokunta esiintyi 1920-luvulla välillä jopa kolmen seitsikon vahvuisena joko yhdessä tai erikseen. Esiintymisiä saattoi kertyä 200-300 kertaa vuodessa. Soittokunta esiintyi lähinnä työväenliikkeen hui- ja sivistystilaisuuksissa, mutta vuosikymmenen puolivälistä lähtien myös Helsingin kaupunki alkoi tilata soittokuntaa esiintymään.

Helsingin Työväen Orkesterin syntyjuuret ovat 1910-luvulla, mutta itsenäiseksi yhdistykseksi se muotoutui vuonna 1928. Tuolloin orkesteri pystyi tulkitsemaan vaativiakin kappaleita aina sinfonioita myöten.

Taitto: Mikko Kosunen

Tummavuoren Kirjapaino Oy, Vantaa 2002

Yleistä

Vuosituhanen ensimmäinen vuosi kului Työväen Arkistossa taiseasti työnteon merkeissä. Erityisesti panostettiin koulutukseen, arkistojen järjestämiseen, intranetin kehittämiseen sekä kansainväliseen yhteistyöhön.

Työväen Arkiston toiminnan painopisteet vaihtuvat vuosittain jonkin verran. Arkiston kävijämäärä laski edelleen hieman, mutta tiedustelujen määrä ja erikoisesti sähköpostitse tapahtuneet palvelut kasvoivat voimakkaasti. Järjestämis- ja luettelointityössä saatiin valmiiksi mm. PAM -fuusioon liittyneet Teknisten ja Erikoisammattien Liitto Tekerin, Kiinteistötyöntekijäin Liiton sekä Liikealan ammattiliiton arkistot, Helsingin Työväen Orkesterin ja Helsingin Työväen Puhallinorkesterin valtavat nuottikokoelmat, STS-Pankin kuva-arkisto, Pohjola Opiston arkisto, Eero Rantalan henkilöarkisto sekä useita satoja muita arkistoja.

Työväen Arkiston talous pysyi vuoden aikana jokseenkin tasapainossa. Vuoden aikana saatiin yhteistyöprojektien ja muuta kautta

Petri Tanskanen
arkistoimassa audiovi-
suaalista aineistoa.

taloudellista tukea seuraavilta tahoilta: Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT:lta, Kemianliitolta, Kiinteistötyöntekijäin Liitolta, Kunta-alan ammattiliitto KTV:lta, Metallityöväen Liitolta, Palvelualojen ammattiliitto PAM:lta, Puu- ja erityisalojen liitolta, Viestintäalan ammattiliitolta, Helsingin Kirjatyöntekijäin Yhdistykseltä, Helsingin Työväenyhdistykseltä, Kansan Sivistysrahastolta, Kiljavan Opistolta, Kustannusosakeyhtiö Kansanvallalta, Palkansaajasäätiöltä, Työväen-perinne ry:ltä, Työväen Sivistysliitolta. Opetusministeriöstä saatiin avustusta Yksityiset keskusarkistot ry:n kautta KARK-kuvaprojektiin. Opetusministeriöstä saatiin niinikään avustusta MayDay 2002 nimiseen EU-projektiin, jossa Työväen Arkisto on mukana.

Marjaliisa Hentilä nimitettiin Helsingin yliopiston talous- ja sosiaalihistorian dosentiksi. Petri Tanskasen perheeseen syntyi potra Pyry-poika. Ulla Tapiovaara-Harpp oli tammikuusta alkaen vuorotteluvapaalla koko loppuvuoden.

Työväen Arkistossa on yhä suuremmassa määrin siirrytty sähköisiin arkistoluetteloihin. Siitä huolimatta paperikopiot ovat ahkerassa käytössä. Tellu Laukkanen selailemassa luetteloita. Markku Nieminen päiväystä.

Arkiston käyttö ja tutkijapalvelu

Tutkijakäyntien määrä väheni edellisestä vuodesta. Kävijöitä oli nyt 1697. Tiedustelujen määrä sen sijaan nousi selvästi, niitä tehtiin yhteensä 1411 kappaletta. Tutkijat ovat siirtyneet käyttämään yhä enemmän sähköpostia. Tiedustelut ovat myös muuttuneet entistä vaativimmiksi. On varsin tavallista, että päivystäjä ja tutkijat vaihtavat sähköpostin välityksellä useita viestejä. Kaiken kaikkiaan toiminnan volyymi pysyi entisellä tasollaan, vaikka yleisöpalvelun sisältö on jonkin verran muuttunut. Yhtenä merkittävänä tekijänä muutokseen on yksityisten keskusarkistojen yhteinen rekisteri internetissä

Työväen Arkistossa vieraili vuoden aikana 13 ryhmää eli lähes kaksi kertaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Myös ryhmät ovat monipuolistuneet. Opiskelijoiden lisäksi käy sukututkijoita ja muita historiasta kiinnostuneita. Kaukolainoja tehtiin 56 kappaletta (180 kansiota, 9 mikrofilmiä, 46 muistitietosidosta ja 1 lehtisidos) eli hieman edellistä vuotta vähemmän. Aineistoa tilattiin tutkijasaliin hieman edellistä vuotta enemmän. Erityisesti mikrofilmien käyttö lisääntyi. Eniten kysyttiin työväenyhdistysten, Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen, ammattiyhdistysliikkeen, vuoden 1918 ja henkilöarkistojen aineistoa. Työväen Arkiston kotisivulle tehtiin n. 11 000 käyntiä.

Yleisnäkymä
STS-museosta.
Museo oli
vuonna 2001
auki vain sopi-
muksesta
pankin aukiolo-
aikana.

Arkiston käyttäjäkunnassa ei tapahtunut suuria muutoksia vuoden aikana. Akateemiset tutkijat olivat edelleen selvästi suurin käyttäjäryhmä. Heitä oli 59 prosenttia kaikista käyttäjistä. Harrastajatutkijoita oli 37 prosenttia ja tiedotusvälineiden edustajia 4 prosenttia..

Työväen Arkisto oli yleisölle avoinna maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 10 – 16. sekä tiistaisin ja torstaisin klo 10 – 19. Heinäkuussa arkisto pidettiin kesälomien keskittämisen vuoksi suljettuna kolme viikkoa.

Työväen Arkisto vastasi STS-pankkimuseon hoidosta. Museo oli yleisölle auki vain sopimuksesta Merita Pankin aukioloaikojen puitteissa. Vuonna 2001 STS-pankkimuseossa kävi 38 vierasta.

Arkistokokoelmien kartunta, järjestäminen ja luettelointi

Kertomusvuoden aikana arkisto vastaanotti 100 luovutusta. Suurimpia luovutuksia olivat Helsingin Työväen Orkesterin, Helsingin Työväen Puhallinorkesterin ja Palvelualojen ammattiliitto PAM:in arkistot. Merkittäviä luovutuksia olivat myös Kansainvälisen solidaarisuussäätiön, Helsingfors Svenska Arbetarföreningenin, Uudenmaan sos.dem. piiri-järjestön sekä Reino Breilinin, Aatos Suomisen, Jorma Kalelan ja Uuno Viljasen henkilöarkistot.

Useat suuret siirrot sekä seulontaoperaatiot vaativat myös paljon fyysisiä ponnistuksia. Marjaliisa Hentilä ja Annariikka Rantala viettivät viikon Haukiputaalla Pohjola Opiston arkistoa seulomassa ja pakkaamassa. Opiston arkisto siirrettiin Kiljavalle, jossa Marjaliisa Hentilä järjesti arkiston syksyn aikana. Työväen Arkiston tilojen täyttyessä alkaa olla yhä hankalampaa sijoittaa tulevat aineistot hyllyihin. Vuoden lopussa varsinaista arkistoaineistoa oli runsaat 4600 hyllymetriä. Vuoteen 2004 mennessä arkiston tilat ovat täynnä.

Vuoden aikana arkistojen järjestäminen ja luettelointi tietokantaan jatkui. Keväällä saatiin järjestettyä Tekerin ja Kiinteistöliiton arkistot sekä STS-pankin kuva-arkisto. Aivan uudenlainen projekti oli Helsingin Työväen Puhallinorkesterin ja Helsingin Työväen Orkesterin nuottien järjestäminen. Projektia varten tehtiin atk-ohjelmisto ja Aino Heikkinen luetteloi nuotit tekstietokantaan, johon tehdään hakuja uudessa järjestelmässä. Työ edellytti luonnollisesti syvää musiikin tuntemusta. Vuoden aikana järjestettiin useita merkittäviä henkilöarkistoja, joista voidaan mainita esim. Eero Rantalan ja Erkki Wikstenin arkistot. Kalevi Sorsan arkiston järjestäminen aloitettiin. Kesällä vastattiin Kansallisarkiston kyselyyn Työväen Arkistossa oleviin pääministerien arkistoihin. Samalla kartoitettiin myös muiden sosialidemokraattisten ministerien Työväen Arkistossa olevat arkistot.

Kesätyöntekijät järjestivät pienempiä luovutuksia puskurihyllyistä. Ulla Salin Porvarillisen Työn Arkistosta suoritti arkistonhoitotutkintoon liittyvän kuukauden työharjoittelun Työväen Arkistossa järjestämällä ja

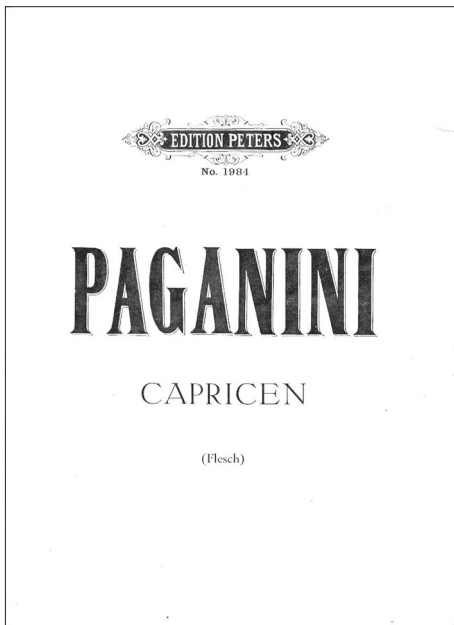

luetteloimalla Vantaan sos.dem. kunnallisjärjestön arkiston. Projekti- ja kesätyöntekijöiden ohjauksesta vastasivat Marjaliisa Hentilä, Mikko Kosunen, Petri Tanskanen ja Risto Reuna.

Kaiken kaikkiaan kertomusvuoden aikana tietokoneelle luetteloitiin lähes 400 arkistonmuodostajan arkistot ja arkistolisäykset. Vuoden 2001 lopussa tietokannassa oli 7723 arkistonmuodostajan luettelot. Kaikkia tietokoneella luetteloituja arkistoja ei ehditty teknisistä syistä siirtää tietokantaan.

Eero Rantalan henkilöarkisto oli yksi vuoden 2001 aikana järjestetyistä henkilöarkistoista.

Arkiston toiminnassa aivan uudenlainen projekti oli Helsingin Työväen Puhallinorkesterin ja Helsingin Työväen Orkesterin nuottien järjestäminen. Aineistona nuotit poikkeavat arkistossa tavallisesti järjestettävistä asiakirjoista. Projektin menestyksellinen loppuunsaattaminen vaati oman atk-ohjelman, joka ottaa huomioon aineiston erikoislaatuisuuden ja mahdollistaa siitä tehtävät haut.

Työväen Arkiston pohjoinen ulottuvuus sai hyvän vahvistuksen, kun Pohjolan Opiston valokuvakokoelma luovutettiin arkistoon. Opisto toimi Haukiputaalla vuosina 1956-2000. Kuvassa viidennen talvikurssin opiskelijat Kyllikki Pyörälä ja Eila Partanen huoneessaan opiskelemissa vuonna 1961. Kuva: Pohjolan Opiston kuvakokoelma.

Ulla Salin järjesti työharjoitteluunsa liittyen Vantaan sos. dem. kunnallisjärjestön aineiston. Kuvassa järjestöväkeä Porin puoluekokouksessa vuonna 1981. Kuva: Vantaan sos. dem. kunnallisjärjestön kuvakokoelma.

Yksi vuonna 2001 arkistoon tulleista merkittävistä luovutuksista oli Kansainvälisen solidaarisuussäätiön arkistomateriaali. Järjestön arkisto sisältää mm. nigaragualaista grafiikkaa 1980-luvulta.

Työväen muistitieto- toimikunta

Keruut

Varsinaista uutta keruukohdetta ei kertomusvuonna avattu. Keruista jatkettiin aktiivisesti aloitettua sos.dem. toimittajamuistojen “Aatteen ammattilaiset” tallentamista. Yhteistyössä kunta-alan ammattiliitto KTV:n kanssa toteutetun “Me hyvinvoinnin rakentajat” -keruu saatettiin kevään aikana päätökseen. Sihteeri jakoi yhdessä KTV:n puheenjohtaja Jouni Riskilän kanssa palkinnot liiton edustajiston kokouksessa 5. pñä kesäkuuta. Edustajien salkkuun oli toimitettu palkintoesite, jossa oli saksittuja paloja palkittujen kirjoituksista.

Keruutyö tuotti vuoden aikana yhteensä 1781 liuskaa muistitietoa, 61 äänitettä, 121 valokuvaa kaikkiaan 77 luovuttajalta.

Keruutyö painottui merkittävien teemahaastattelujen litterointiin ja järjestämiseen. Niitä olivat sos.dem. naishaastatteluista kertyneet loput 3 nidettä ja Kostamuksen rakentajista (1976-1986) tehdyn laajan haastattelusarjan järjestäminen. Käyttökuntoon valmistui niinikään Pyhäkosken voimalalaitostyömaan rakentajien haastattelusarja. Reuna esitteli muistitietoa Espoon Vanhoissa Tovereissa 27.3. ja Käpylän työväentalossa 6. 11. järjestetyssä metallin eläkkeensaajien MES:n yleisötilaisuudessa, jossa oli paikalla 52 kuulijaa.

Yo. Ville Hentilä jatkoi vuoden aikana muistitietosidosten sisällysluetteloiden viemistä atk-hakemistoksi. Työ ulottui sidokseen LVI (56) asti eli n. 17 % koko aineistosta on atk:lla.

Muistitiedon käyttö

Muistitieto oli ahkerassa käytössä. Sitä tilattiin sekä suku- että paikallistietouden kartoittamiseksi ja niteitä käytettiin edelleen tietolähteenä valtioneuvoston rahoittaman “Sotasurmat 1914-1922” selvitystyössä. Kokoelmia tilattiin 373 nidettä, joista kaukolainoja lähetettiin 46. Muistitietoa tiedusteli puhelimitse 90 ja sähköpostitse 7 kysyjää. Uutta oli merkittävästi lisääntynyt muistitiedon kopioilaaminen.

Yksittäisistä teoksista kokoelmien satoa hyödynnettiin eritoten

kuluvana vuonna ilmestyneessä Suomen Maaseututyöväen Liiton historiassa. Sen tietoikkunoissa ilmestyi maa- ja metsätyöläisten muistelemia katkelmia.

Seuraavista henkilöistä sihteeri teki teemahaastattelun; suluissa haastattelun syntymävuosi:

Pentti Kopsa (1936)

Paperiteollisuuden työturvallisuuden kehittäminen

Ruben Korteniemi (1929)

Metallityön ammattinimikkeitä Jokioisten kartanon rautaruukissa

Matti Lund (1932)

Puusepän ammattikoulutus ja kisällityö

Paavo Salonen (1916)

Osuustoiminta puoluetyön suojalinna 1930-luvun Valkeakoskella

Marjaliisa Hentilä haastatteli lisäksi ministeri Per-Erik Lundia.

Risto Reuna selailemassa muistitiedon sidoksia.

Palkitut muistelijat

“Me hyvinvoinnin rakentajat” -keruun palkintoraati jakoi 5.6. kongressi-hotelli Marinassa pidetyssä palkintojenjakotilaisuudessa palkinnot seuraaville muistelijoille:

Reijo Lehtinen, (Pori) 3000 markkaa
Ammattiyhdistysura telakalta KTV:n Porin pääluottamusmieheksi

Seuraaville seitsemälle jaettiin 1000 markan palkinto:
Ulpu Korpelainen-Pakarinen, Punkaharju
Kirjaston pienipalkkaisen virkailijan työurakertomus

Markku Lehtinen, Tampere
Liikennelaitoksen korjaamohenkilökunnan neuvottelijana

Seija Nummila, Turku
Lasten- ja kodinhoitajien ammattihierarkia

Vuokko Parikka, Jämsänkoski
Naiset kunnanalan ammattiyhdistystoiminnan herättäjiä maaseudulla

Risto Salmi, Helsinki
1960-luvun ammattiyhdistysradikaali juurtui järjestötyöhön

Sirkka Vanhanen, Pietarsaari
Siivoojien tulo ensimmäisinä naisina ammattiosastoon

Auli Välikangas, Oulu
Koulun keittäjien aseman muuttuminen

Valokuvakokoelmat

Vuoden 2001 aikana Työväen Arkiston valokuvakokoelmiin kohdistui 98 kuvatiedustelua (2000:106). Tiedusteluja tehneet asiakkaat tilasivat yhteensä 371 kuvakopiota (2000:444), joista digitaalisessa muodossa (skannattuna) toimitettiin 359 eli miltei 98 prosenttia. Vuonna 2000 kuvakopioista 92 prosenttia toimitettiin digitaalisena. Työväen Arkiston kuvaus- ja skannauspalvelut hoiti pääasiallisesti Petri Tanskanen.

Valokuvakopioiden käytön jakautuminen vuonna 2001:

Näyttelyt	26,1 %
Julkaisut	32,9 %
Lehdistö	13,5 %
Televisio	7,0 %
Videot	1,6 %
Opinnäytteet	7,8 %
Muut	11,1 %
Yhteensä	100,0 %

Vuoteen 2000 verrattuna kuvatiedustelujen määrä kertomusvuonna väheni hieman. Tilattujen kuvakopioiden määrä väheni puolestaan noin 16 prosentilla. Suurin käyttäjäryhmä oli erilaiset julkaisut (historiateokset, väitöskirjat). Toiseksi eniten arkiston kuva-aineistoa käytettiin erilaisissa näyttelyprojekteissa, kuten esim. Väinö Tanneria, Salon Työväenyhdistystä ja K.-A. Fagerholmia käsittelevissä näyttelyissä. Kolmanneksi suurin kuvien käyttäjä oli lehdistö.

Kuten edellisenä vuonna, myös vuonna 2001 Työväen Arkisto sai valtioavun yhteydessä lisärahoitusta ylimääräisen arkistotoimihenkilön palkkaukseen. Toimihenkilön tehtävänä oli työskennellä valokuvakokoelmien parissa.

Mikko Kosunen järjesti kuluneen vuoden aikana STS-Pankin valokuva-aineistoa. Materiaalia oli yhteensä 94 kansiota valokuvia ja negatiiveja sekä kaksi kolia albumeja, yhteensä noin 20.000 kuvaa. Hän myös laati kuvista kansiokohtaisen inventointiluettelon, joka on arkiston intranetissa html-muodossa.

Ville Hentilä digitoi Väinö Hinkkasen yli 300 negatiiviruutua käsittävän kokoelman, joka sisälsi kuvia Haapamäen työväenyhdistyksestä,

Mikko Kosunen
järjestämässä
STS-Pankin
valokuva-
kokoelmaa.

Haapamäen työväen näyttämöstä ja urheiluseura Haapamäen Visasta. Lisäksi Ville Hentilä digitoi arkiston yli 250 vappuaiheista kuvaa.

Kirsti Saarikoski digitoi 373 Kulutusosuuskuntien Keskusliiton julistediaa. Hän skannasi julistedioista kuvat sekä korkealla että matalalla resoluutiolla. Projekti jatkuu vuoden 2002 puolella. Annariikka Rantala jatkoi henkilökuvien parissa. Hän loi luetteloimistaan kuvista matalaresoluutioiset selauskuvat. Koululainen Viktor Kilgast digitoi Työelämään tutustuminen -harjoittelun yhteydessä 159 kansalaissotakokoelmaan kuuluvaa valokuvaa.

Valokuvakokoelmia on viime vuosina seulottu jonkin verran aikaisempaa enemmän järjestämistöiden ja digitointiprojektien yhteydessä, koska esim. kuvien ylimääräisiä duplikaatteja saattaa esiintyä runsaasti. Myös epärelevanttia kuva-ainesta on seulottu.

Työväen Arkisto vastaanotti toimintavuonna neljä kuvaluovutusta mm. Pohjola Opiston valokuvat. Edellisen vuoden suurten kuva-luovutusten vastapainoksi kuvakokoelmat kasvoivat vain n. 5000 valokuvalla. KARK-projektissa aloitettiin Työväen Arkiston kuvakokoelmien

Suomen veturimiesten liiton liittopäivät Keuruulla 1962. Musiikkia lounaan lomassa Hotelli Keurusselässä. Kuva: Väinö Hinkkanen.

inventointi vuoden lopulla. Mihin suuntaan valokuvien määrä tulee tarkentumaan jää nähtäväksi vuoden 2002 puolella. Joka tapauksessa voidaan sanoa, että Työväen Arkistossa on satoja tuhansia valokuvia. Työväen Arkiston digitaalinen kuva-arkisto käsitti vuoden 2001 lopulla yli 7600 kuvaa luettelointitietoineen.

Näyttelyt ja projektit

Näyttelyt

Petri Tanskanen toteutti yhteistyössä Tero Tuomiston kanssa Väinö Tannerin 120-vuotisjuhlanäyttelyn “Väinö Tanner- murroskausien mies”. Näyttelytaulut taitettiin tietokoneella ja vedostettiin kirjapainossa. Jouko Muuri Työväen Sivistysliitosta toteutti näyttelyn nettiversion. Näyttely kiersi 1.5.- 23.11. seuraavilla paikkakunnilla: Riihimäki, Turku, Nivala, Joensuu, Lappeenranta ja Oulu.

Vuonna 1923 Väinö Tanner hankki vihdistä omistukseensa Sorkin tilan. Kuvassa Tanner elämänsä ehtoopuolella Sorkin tilan maisemissa.

Projektit

Työväen Arkisto oli ainoana virallisena pohjoismaisena osanottajana EU:n Kulttuuri 2000 -ohjelmaan kuuluvassa May Day Net 2002 -projektissa, jota vetää italialainen työväenliikkeen audiovisuaalisen aineiston arkisto AAMOD. Projektin muita jäseniä ovat Discoteca di Stato ja Istituto per il Lavoro Italiasta, AMSAB Belgiasta, Institut CGT d'Histoire Sociale Ranskasta sekä Narodni Filmovy Archiv Tsekin tasavallasta. Projektin juuret ulottuvat vuonna 1998 Roomassa pidettyyn työväenliikkeen elokuvakokoukseen. Vappu valittiin teemaksi, koska siitä on eurooppalaisissa arkistoissa säilynyt valtava määrä erilaista materiaalia: audiovisuaalista, valokuvia, ikonografista, kirjallista jne.. Esa Lahtinen osallistui lokakuussa Roomassa pidettyyn projektin suunnittelukokoukseen.

Ensisijainen ja näkyvin projektin tavoitteista on Internet-sivut, joilla esitellään vapun historiaa ja merkitystä niin yleiseurooppalaisella tasolla kuitenkin unohtamatta eri maiden yksilöllisiä piirteitä. Sivusta hyötyisivät ennen kaikkea koululaitos ympäri Euroopan sekä tietenkin ns. suuri yleisö. Työväen Arkisto onnistui tiukan aikataulun puristuksessa hankkimaan May Day -projektiin yhteistyökumppaneikseen Suomesta Ammattiyhdistysarkiston, Kansan arkiston, Työväen keskusmuseon ja Työväenliikkeen kirjaston. Pohjoismaisista veljesarkistoista materiaalia lupautuivat toimittamaan Ruotsin ja Norjan työväenarkistot. Aivan vuoden 2001 lopulla Työväen Arkisto lähetti Italiaan AAMODin toivoman 15 vappuaiheisen dokumentin koepalan (digitoidut kuvat luettelointitietoineen). Internet-sivujen on määrä valmistua vapunpäiväksi 2002.

May Day-projektiin liittyen Italiaan lähetettiin kuvia mm. vappumerkeistä. Kuvassa vappumerkki vuodelta 1909.

Kuluvan vuoden aikana Yksityiset keskusarkistot ry:n jäsenet käynnistivät yhteisen kuva-arkistohankkeen, KARKin, johon saatiin opetusministeriöltä rahoitusta. Tavoitteena on yksityisten keskusarkistojen valokuvakokoelmien säilyvyyden, hallittavuuden ja käytön parantaminen sekä tarvittavan koulutuksen tarjoaminen jäsenarkistoille. Projekti on kaksivaiheinen, jossa ensimmäisen vaiheen aikana (syksy 2001- kevät 2002) selvitetään kuva-aineistojen tila ja määrä eri arkistoissa. Samalla määritellään hakuelementit kuva-aineistojen kuvailua ja hakuja varten. Toisen vaiheen aikana digitoidaan edustava otos yksityisten keskusarkistojen kuva-aineistosta teemana "Ihmisiä työnsä ääressä" ja toteutetaan ns. minitietokanta Yksityiset keskusarkistot ry:n kotisivuille.

Yark2000

Kymmenen yksityisen keskusarkiston runsaat kolme vuotta kestänyt yhteisprojekti saatiin päätöksen. Yhteisrekisterin julkistamistilaisuus pidettiin tammikuussa. Yhteisrekisteriin on saatu lähes 20 000 arkistonmuodostajan arkistot ja rekisteriä tullaan täydentämään kerran vuodessa tapahtuvalla päivityksellä. Yark2000 -projekti oli malliesimerkki siitä, miten yhteistyöllä voidaan suhteellisen pienin resurssein saada merkittävä lopputulos aikaan. Se oli myös hyvä osoitus nykyaikana suositusta uudesta työ- ja toimintamuodosta, jota kutsutaan verkottumiseksi. Työväen Arkisto vastaa rekisterin ylläpidosta.

Intranet

Heti vuoden alusta saatiin toimistopalveluja, kuten asiakkaiden laskutus, intranet -verkkoon. Helmikuussa valmistui luovutusten hallintaa varten intranet -ohjelmisto ja vuoden loppuun mennessä vielä vastaava ohjelmisto kaukolainoja varten. Valokuville tarkoitettua ohjelmistosta saatiin vuoden loppuun mennessä valmiiksi toimiva testiversio.

Uusi tekstitietokantaan ja html -muotoisiin luetteloihin perustuva luettelointijärjestelmän suunnittelu eteni pitkälle ja tietojen siirtoa varten valmistui konversio-ohjelmisto. Uudessa järjestelmässä päätettiin ottaa yksityisarkistojen yhteisprojektissa luotu toimialaluokitus käyttöön. Luokitukseen perustuva arkistonmuodostajaryhmien kuvailu saatiin valmiiksi.

Alkuperäisenä tavoitteena oli siirtyä uuteen järjestelmään vuoden 2001 puolella, mutta toteuttaminen siirtyi seuraavalle vuodelle. Nuotteja varten valmistui oma ohjelmistonsa ja Aino Heikkinen luetteloi orkesterien nuotit tekstitietokantaan, johon tehdään hakuja uudessa järjestelmässä.

Koko henkilökunta on sitoutunut uuden järjestelmän kehittämistyöhön. Veikko Rytönen ohjelmoi serverillä, mutta muu henkilöstö kommentoi ja osallistuu ohjeita tekemällä.

Työasemia uusittiin vuoden aikana siten, että lähes jokaisessa työasemassa on nyt skanneri. Vuoden lopulla sattui myös dramaattinen työaseman tuhoutuminen, kun ilmastoinnin konehuoneesta valui glykoolia suoraan yhden työaseman päälle. Laitteet tuhoutuivat, mutta onneksi tiedostot saatiin pelastettua. Vakuutus korvasi vahingon.

Yhteistyö

Kotimainen yhteistyö

Kotimaisessa yhteistyössä on etusijalla ollut yksityisarkistojen ja erityisesti 80-prosenttisten valtionapuarkistojen tiivis yhteistyö. Vuonna 1999 perustettu ja vuonna 2000 virallisesti toimintansa aloittanut Yksityiset keskusarkistot – De privata centralarkiven on toiminut tämän yhteistyön koordinaattorina. Arkistonjohtaja Esa Lahtinen on toiminut tämän yhdistyksen puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana. Yksityisarkistojen yhteistyön tärkein tulos oli yksityisarkistorekisterin aikaansaaminen, mutta yhteistyötä on tarvittu moneen muuhunkin toimintaan. Yhdessä on yritetty vaikuttaa arkistoalan huonoon palkkaukseen ja pieniin toimintaresursseihin.

Työväen Arkisto on ollut edelleen yhteistyössä Suomen sotasurmat 1914 – 1922 –projektin kanssa. Alkuperäinen terroritilasto oli koko vuoden lainassa Säätytalolla, missä tiedot syötetään tietokantaan. Siinä olevat tiedot tulevat käyttöön Kansallisarkistossa ja sen internet-sivuilla. Projektilla on ollut käytössään runsaasti muistitiedon kokoelmasidoksia.

Pohjoismainen yhteistyö

Työväenliikkeen arkistot ovat harjoittaneet yhteistyötä aina 1910-luvulta alkaen. Syksyllä oli tarkoitus pitää arkistojen kesken työkokous Helsingissä, mutta Tanskan arkiston muuton takia kokouksesta jouduttiin luopumaan. Yhteiseen kokoontumiseen tarjoutui kuitenkin mahdollisuus IALHI:n kokouksen yhteydessä syyskuussa Tampereella. Kokouksen jälkeen norjalaiset kävivät tutustumassa arkistoon uuden arkistonjohtajansa Knut Einar Eriksenin johdolla.

Pohjoismaihin on pidetty tiivistä yhteyttä kirjeitse ja sähköpostitse. Erityisesti on nähty vaivaa MayDay2002 -projektin puitteissa. Esa Lahtinen kävi lomamatkallaan marraskuussa Tukholmassa tapaamassa Ruotsin arkiston johtajaa Karin Englundia, josta tulee IALHI:n pääsihteeri syksyllä 2002. Erityisesti keskusteltiin työväentaloprojektista, josta on tarkoitus kehittää EU -projekti vuonna 2004.

Kansainvälinen yhteistyö

Linzissä pidettävään ITH:n vuosittaiseen tutkijakokoukseen ei vuonna 2000 lähetetty osallistujaa. Kokouksessa tehtiin syyskuussa päätös Marjaliisa Hentilä valinnasta ns. Internationale Beiratiin pohjoismaiden edustajaksi. Hän ei voinut osallistua Linzin kokouksen, koska oli samaan aikaan Wolverhamptonissa pidetyssä konferenssissa.

IALHI:n (International Association of Labour History Institutions) vuotuinen konferenssi pidettiin syyskuussa Tampereella. Kokouksen järjestäjänä toimi Työväen Keskusmuseo ja Työväen Arkiston edustus kokouksessa oli tällä kertaa runsas. Kokouksen osallistuvat Esa Lahtinen, Marjaliisa Hentilä, Mikko Kosunen, Petri Tanskanen, Risto Reuna ja Veikko Rytönen. Esa Lahtinen piti kokouksessa alustuksen, jossa esiteltiin suomalaiset työväenliikkeen arkistot sekä Työväenliikkeen kirjasto. Esityksessä käytettiin hyväksi museon upeaa modernia digitekniikkaa. Esityksen valmisteluun osallistuivat alustajan lisäksi Petri Tanskanen ja Veikko Rytönen. Esitys on pääosin nähtävissä arkiston kotisivuilla englanniksi.

Esa Lahtinen pitämässä alustustaan IALHI:n konferenssin avajaispäivänä.

Kokouksen merkittävin päätös oli uuden pääsihteerin valinta. Käytännössä yksimielisesti tehtävään valittiin Karin Englund Tukholmasta. Hän astuu tehtäväänsä kuitenkin vasta syksyllä 2002, koska Ruotsin arkiston 100-vuotisjuhlat teettävät niin paljon työtä. Wouter Steenhaut Gentistä jatkaa siten tehtävässä vielä syksyyn 2002. Uutena jäsenenä IALHI:iin valittiin mm. Kansan Arkisto.

IALHI:in uusi pääsihteeri Karin Englund pitämässä puhetta. Vanha pääsihteeri Wouter Steenhaut kuuntelee.

Vaikka museon uudet tilat eivät vielä kokouksen ajankohtana olleet aivan valmiit, niin kokousvieraisiin ne tekivät suuren vaikutuksen. Kokouksen tieteellisestä annista tuli myös kiitosta ja ihmekös tuo kun alustajina olivat professorit Pertti Haapala ja Seppo Hentilä. Tutustuminen paperitehtaaseen Valkeakoskella ja saunominen Metalliliiton kurssikeskuksessa olivat tietysti eksoottisia kokemuksia ulkomaalaisille vieraille.

Ulla Jaskari pitämässä museon uusien tilojen esittelykierrosta. Takana museonjohtaja Pontus Blomster ja arkistonjohtaja Esa Lahtinen.

Marjaliisa Hentilä ja Petri Tanskanen cocktailtilaisuudessa Työväen keskusmuseon uusissa tiloissa.

Osanottajat
kävivät
tutustumassa
myös Lenin-
museoon.

Konferenssin yhteydessä avattiin museossa Sosialistisen
internationaalin näyttely.

Henkilöstö ja koulutus

Hallinto

Työväen Arkiston Säätiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut Maj-Len Remahl. Muut jäsenet olivat Risto Salonen, Kalevi Sorsa, Tero Tuomisto ja Seppo Vettenranta. Säätiön sihteerinä toimi Esa Lahtinen, kokoussihteerinä Veikko Rytönen, varapuheenjohtajana sekä rahavarainhoitajana Risto Salonen. Säätiön tilintarkastajina toimivat Lasse Lehti, Marja-Leena Lehtimäki ja Reijo Nuikki.

Työväen Arkiston työntekijät vuonna 2001

Arkistonjohtaja

Esa Lahtinen, FM

Tutkijat

Marjaliisa Hentilä, VTT,

Mikko Kosunen, FM

Risto Reuna, FL

Veikko Rytönen, FM

Petri Tanskanen, FM

Ulla Tapiovaara-Harpp, FM. Vuorotteluvapaalla 22.1.2001 alkaen

Toimistosihteerit

Tellu Laukkanen, Ulla Tapiovaara-Harppin sijainen

Arkistomestari

Kirsti Saarikoski

Projektitutkijat

Markku-Antti Nieminen, FM,

Aino Heikkinen, FM

Sirkka Haapoja, FM, litterointi

Harjoittelijat ja kesäapulaiset

Ville Hentilä

Viktor Kilgast

Laura Koskivaara

Anni Lahtinen

Hilkka Lahtinen

Marja Lahtinen

Annariikka Rantala

Auli Reuna

Ulla Salin

Satu Salonen

Koulutus- ja virkistystoiminta

Henkilökunnan koulutukseen panostettiin kuluneena vuonna aikaisempaa enemmän. Henkilökunta osallistui ahkerasti erilaisiin koulutus- tapahtumiin, seminaareihin ja teemapäiviin. Tämän lisäksi eräät kehittivät henkilökohtaisia taitojaan arkistotoimen ja tietotekniikan aloilla.

Arkiston koko henkilökunta kävi tutustumassa Helsingin Sanomien uusiin tiloihin sekä Suomen Pankin arkistoon. Elokuussa pidettiin koulutustilaisuus Työväen Akatemiassa Kauniaisissa. Syksyllä osallistuttiin Työväenkulttuurin neuvottelupäiville koko henkilökunnan voimin. Neuvottelupäivien teemana oli ”Nyt virtuaalihilat heilumaan - digitalisointi työväenkulttuurin tallennuksessa”. Joukolla osallistuttiin myös Suomen työväenliikkeen historia -teoksen 25-vuotisjuhlaseminaariin, joka pidettiin Helsingin yliopistossa.

Ulkopuolisille annettiin koulutusta eri tilaisuuksissa. Työväen Arkiston tiloissa järjestettiin harrastajatutkijaseminaari yhdessä Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seuran kanssa. Joulukuussa järjestettiin koulutustilaisuus koko Rautatieläisten liiton henkilökunnalle. Marjaliisa Hentilä veti arkistonhoitokurssin Kiljavan opistolla puheenjohtaja- ja sihteerikurssilaisille. Koulutustoiminnasta ja erilaisesta opastuksesta ovat pääasiassa vastanneet Marjaliisa Hentilä, Mikko Kosunen ja Petri Tanskanen.

Työväen Arkistossa on perinteisesti yritetty kiinnittää huomiota työntekijöiden terveyteen, sillä onhan arkistotyö pölyn ja usein hankalien tai yksipuolisten työasentojen vuoksi vähemmän terveellistä. Arkistoissa valitettavan usein kiinnitetään huomiota yksinomaan säilytettävän aineiston hyvinvointiin ja säilyvyyteen eikä työntekijään. Tietokoneella työskentely aiheuttaa hartia-, niska- ja selkävaivoja.

Ahkeralla taukojumpalla on vaivoja koitettu välttää. Joulun alla henkilökunta kävi porukalla luovuttamassa verta. Vuoden aikana käytiin risteilemässä niin nais- kuin miesporukassakin.

Edustukset, esitelmät ja osallistumiset tilaisuuksiin

Aino Heikkinen

Yksityiset keskusarkistot ry:n KARK -projektin työryhmän jäsen
Koulutuspäivä Työväen Akatemiassa 31.8.
Työväenkulttuurin neuvottelupäivä 19.10
Suomen työväenliikkeen historian 25 vuotta seminaari 30.11.

Marjaliisa Hentilä

Helsingin yliopiston talous- ja sosiaalishistorian dosentti
Työväen Keskusmuseoyhdistyksen hallituksen jäsen
Kansan Sivistysrahaston valtuuskunnan varajäsen
Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seuran graduseminaari 26.1.
Kiljavan opiston vuosikurssin historiakurssin opetus
Arkistohoidon kurssin opetus Kiljavan opistolla 9.5.
Esitelmä Porissa Salinin sellskapissa aiheesta ”Kuinka keskiluokan neidistä tuli osa-aikainen myyjä” 7.3.
Esitelmä Espoon kulttuuriseuran tilaisuudessa aiheesta ”Työläisnaisten merkitys Suomen historiassa” 10.3.
Alustus Tilaushistoriakeskuksen seminaarissa aiheesta ”Kokemuksia tilaushistoriatyön tekemisestä” 30.5.
Esitelmä VAL:n ammattiosasto 272:n koulutuspäivillä Juuassa aiheesta ”Naisnäkökulma historian tutkimuksessa” 31.8.
Alustus Yksityiset keskusarkistot ry:n seminaarissa henkilöarkistojen järjestämisestä. 15.10. Jäsenenä seminaarin suunnitteluryhmässä.
Dosenttiluento Helsingin yliopistolla aiheesta ”Paikallishistorian paradigma” 16.1.
Luento Historian laitoksella aiheesta ”Työväen historia ja sen lähteet” 2.4.
Luento ”Born to serve: the Breakthrough of Female Labour in Shops in Finland” Wolverhamptonin yliopisto 14.9., Englanti
Luennot Yhteiskuntahistorian laitoksella naishistoriasta 8.10 ja 22.10.
Luento Helsingin yliopiston Ikä-ihmisten yliopistossa Espoossa aiheesta ”Naiset kaupan työssä” 5.11.
Luento Oulun yliopiston Ikä-ihmisten yliopistossa Pyhäjärvellä aiheesta

”Murroskaudet Pyhäjärven kunnan historiassa” 5.12.
Kotiseutuarkistopäivät Oulussa 15. - 16.- 2.
Suomalaisten kohtalo Stalinin vainoissa, seminaari 15.5.
Arkistoyhdistyksen opintomatka Harjavaltaan 15.6.
Aging but copying, kansainvälinen seminaari Helsingissä 17.8.
IALHI:n konferenssi 5. - 8.9.
SAK:n historiantutkijatapaaminen 27.9.
Työväen Keskusmuseon vihkijäiset Tampereella 29.9.
Lomakotien Liiton 50-vuotisjuhlaseminaari ja historian julkistaminen 12.5.
Julkaisutoiminta:
Das Arbeiterarchiv in Finland, Mitteilungen des Förderkreises, Archive und Bibliotheken zur Geschichte der Arbeiterbewegung, Nummer 20/2001
Tietopankki työväen historiaan: Työväen Arkisto. Kiljavan Henki 51/2001, Kiljavan opiston oppilaskunnan lehti
Die Frauen und das tägliche Brot. Die Eingliederung der Frauen in die Konsumgenossenschaften in Finland. Kirjassa: Pro Finlandia 2001, Festschrift für Manfred Menger, Red. Fritz Petrick und Dörte Putensen, Deutsch-Finnische Gesellschaft e.V., Reinbek 2001 S. 165-179
Mitä maksaa? Kaupan työn kehitys naisten matalapalkka-alaksi. Kirjassa: ”yöllä ei oo kukkaan rikastunna”. Naisten töitä ja toimeentulokeinoja 1800- ja 1900-luvulla. Toim. Tarja Räisänen ja Marjatta Rahikainen, SKS tietolipas 176, Helsinki s.161-181
Fold til å tjene. Veksten i kvinners arbeid i varehandelen i Finland. Kirjassa: Arbeiderhistoria 2001, Årbok for Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek, Oslo 2001 s.135-149
Kirja-arvostelu: Kari Teräs, In Everyday Life and in the Movement. A Network Approach to Labour Relations in the Process of Modernisation in Finland 1880-1920, Scandinavian Economic History Review vol 49 number 2/2001 s.114-115
Kirja-arvostelu: Kari Teräs, Arjessa ja liikkeessä. Verkostonäkökulma modernisoituviin työelämän suhteisiin 1880-1920, Työväentutkimus 2001 s.47-49
Kuntahistoria kuuluu kunnan tehtäväkuvaan, Pyhäjärven Sanomat 16/2001
Nettikauppa ei tule korvaamaan ostoksilla käyntiä PAM –lehti 10/2001
Myyjä oli ennen hyväpalkkainen mies, Keskipohjanmaa 4.2.2001
Teollisuusjohtajien elitismi vahvistunut, Palkkatyöläinen 3/2001
Vallankäytön perinteistä työyhteisöissä, Keskipohjanmaa 8.7.2001
Patriarkka ei enää yksin määrää, Palkkatyöläinen 7/2001

Syytingistä palvelutaloihin. Vanhusten hoidossa on tapahtunut valtava muutos, Keskipohjanmaa 2.12.2001

Mikko Kosunen

”Suomalaiset sotavankileirien saaristossa”-dokumentin kutsuvierasnäytäntö YLE:n Isossa Pajassa 31.1.

Koulutustilaisuus Työväen Akatemiassa 31.8.

IALHI:n konferenssi Tampereella 6. -7.9.

Työväen kulttuurin neuvottelupäivät Tampereella 19.10.

Arkistoyhdistyksen syysseminaari ”Uuden mediat - siunaus vai kirous” 2.11.

Harrastajatutkijatapaaminen Helsingissä ”Näin syntyy historiikki” 17.11.

Suomen työväenliikkeen historia 25 vuotta -seminaari Helsingissä 30.11.

Asiakirjahallinnon koulutusohjelma Turussa 26.3. - 30.3 ja 24.9. - 28.9.

Esa Lahtinen

Yksityiset keskusarkistot - De privata centralarkiven ry:n vara/puheenjohtaja

Kansan Sivistysrahaston valtuuskunnan jäsen

Työväenperinne ry:n hallituksen jäsen

Työväen keskusmuseoyhdistyksen hallituksen jäsen

Työväen muistitietotoimikunnan varapuheenjohtaja

Työväenkulttuurin neuvottelukunnan jäsen

Uudenmaan sos.dem. piirijärjestön historiatoimikunta

May Day Net 2002 -projektin työryhmän jäsen

Työväen perinnepäivä 5.3.

Arkistoyhdistyksen seminaari ”Taloushallinnon asiakirjat ja niiden säilytys” 28.2.

Väinö Tannerin 120-vuotisjuhlaseminaari ”Murroskausien mies” 10.3.

Helsingin Työväentalon historian julkistaminen 29.5.

Per-Erik Nelinin 60-vuotispäivät Merimies-Unionissa 31.5.

Työväen Sivistysliiton liitokokous 8.6.

Työväen historian perinteen tutkimuksen seuran kesäseminaari Voionmaan opistolla 27. - 28.8.

Koulutuspäivä Työväen Akatemiassa 31.8.

IALHI:n konferenssi Tampereella 5. - 8.9. Esitelmä: ”The labour archives and libraries in Finland”

SAK:n historian tutkijoiden seminaari 27.9.

Työväen Keskusmuseon vihkijäiset Tampereella 29.9.

May Day Net 2002 -projektin suunnittelukokous Roomassa 11. - 14.10.

Yksityiset keskusarkistot ry:n henkilöarkistoseminaari 15.10.

Työväen kulttuurin neuvottelupäivät Tampereella 19.10.
Suomen työväenliikkeen historia 25 vuotta -seminaari 30.11.

Tellu Laukkanen

Per Erik Nelinin 60-vuotipäivät Merimies-Unionissa 31.5.
Koulutuspäivä Työväen Akatemiassa 31.8.
Ylen konsertti ”Kutsu yli pitkänsillan” Helsingin Työväentalolla 2.10.
Työväen kulttuurin neuvottelupäivä 19.10.
”Arkistoaineiston elinkaari” seminaari SKS:ssa 9.11.

Markku-Antti Nieminen

Koulutuspäivä Työväen Akatemiassa 31.8.
”Muistin paikkoja - 1918 sodan jälkiä tutkimassa” seminaari Turussa 29.3.
Työväenkulttuurin neuvottelupäivä Tampereella 19.10.
”Arkistoaineiston elinkaari” seminaari SKS:ssa 9.11.
Suomen työväenliikkeen historia 25 vuotta -seminaari 30.11.

Risto Reuna

Työväen muistitietotoimikunnan sihteeri
Suomen Maaseututyöväen Liiton historiatoimikunta
Postiliiton historiatoimikunta
Koulutuspäivä Työväen Akatemiassa 31.8.
IALHI:n konferenssi 6. - 7.9. Tampereella
Esitelmä työväen muistitiedosta Espoon Vanhoissa Tovereissa 27.3.
Esitelmä työväen muistitiedosta Metalliliiton eläkkeensaajien tilaisuuksessa 6.11.

Veikko Rytönen

Koulutuspäivä Työväen Akatemiassa 31.8.
IALHI:n konferenssi Tampereella 5. - 6.9.
Alustus aiheesta ”Kokemuksia yksityisarkistojen yhteisestä rekisteristä”
Työväenkulttuurin neuvottelupäivillä Tampereella 19.10.

Petri Tanskanen

Työväentutkimus-lehden toimituskunnan jäsen
Väinö Tanner 120 vuotta -työryhmän jäsen
Yksityiset keskusarkistot ry:n KARK -projektin työryhmän jäsen
May Day Net 2002 -projektin työryhmän jäsen
”Suomalaiset sotavankileirien saaristossa” -dokumentin kutsuvierasnäytäntö YLE:n Isossa Pajassa 31.1.

Työvierailu YLE TV 2:ssa aiheena historiallisen elokuva-aineiston käyttö uusiotuotannoissa, tutustuminen Tohlopin televisiokeskukseen ja kuva-arkistoon 7.2.

Arkistoyhdistyksen seminaari ”Taloushallinnon asiakirjat ja niiden säilytys” 28.2.

Väinö Tannerin 120-vuotisjuhlaseminaari ja ”Murroskausien mies” -näytelyn avajaiset HTY:n talolla 10.3.

”Kuka oli Janne Hakulinen” -dokumentin kutsuvierasnäytäntö K-13:ssa 4.9.

IALHI:n konferenssi Tampereella 6.-7.9.

Henkilöarkistojen luettelointiseminaari SLS:ssa 15.10.

Työväenkuulttuurin neuvottelupäivät Tampereella 19.10.

Arkistoyhdistyksen seminaari ”Uudet mediat - siunaus vai kirous” Tie-
teiden talolla 2.11.

Arkiston henkilökunta ryhmäkuvassa. Ylhäältä vasemmalta: Mikko Kosunen, Ville Hentilä, Risto Reuna, Veikko Rytkönen, Petri Tanskanen, Markku Nieminen. Istumassa vasemmalta: Marja Lahtinen, Marjaliisa Hentilä, Esa Lahtinen, Tellu Laukkanen ja Annariikka Rantala. Kuvasta puuttuvat Kirsti Saarikoski, Ulla Tapiovaara-Harpp ja Aino Heikkinen.

Liitteet

1. Arkiston käyttö
2. Arkiston käyttäjät
3. Luovuttajat
4. Graafiset esitykset
5. English Summary

1. Arkiston käyttö

Tutkijakäynnit	1697
Tiedustelut	1 411
Valokopiot	8 250
Ryhmäkäynnit	13
Kaukolainat	56
Luovutukset	100

Käytetty aineisto

Kansiot ja sidokset	1 745
Mikrofilmit	192
Muistitieto	373
Lehdet	71
Valokuvat	371

Tilattujen kansioiden ja mikrofilmien jakautuminen aihepiirin mukaan

Työväenyhdistykset	18 %
Sos. dem. puolue	17 %
Ammattiyhdistysliike	13 %
Vuoden 1918 arkisto	12 %
Henkilöarkistot	11 %
Nuorisoliike	7 %
Osuustoimintaliike	7 %
Sisäpolitiikka	3 %
Naisliike	2 %
Muut	10 %
Yhteensä	100 %

2. Arkiston käyttäjät

Tutkijoiden jaottelu

Akateeminen tutkimus	59 %
Harrastajatutkimus	37 %
Tiedotusvälineet	4 %

3. Luovuttajat

Henkilöluovuttajat

Berg Esko
Breilin Reino
Eloranta Eeva-Johanna
Haapio Sinikka
Hakala Juhani
Hautamäki Ata
Helin Jyrki
Hieta Kaarina
Hinkkanen Väinö
Holopainen Raimo
Hyötyläinen Heikki
Hämäläinen Helena
Joensuu Signe
Järvelä Margareta
Kairamo Hilikka
Kalela Jorma
Keskinen Tuomas
Koskiniemi Seija
Lahdensivu Pentti
Lainio Riitta
Lindgren Hanna
Luukkonen Veera
Mäkelä Antti
Mäkinen Hugo L.
Niemelä Karin
Nuotio Erkki
Paasivuori Pekka
Palenius Pirkko
Pesonen Helena
Puusaari Erkki
Saarinen Pentti

Salminen Juhani
Salonperä Valto
Tammi Visa
Tapola Erkki
Tuppurainen Ritva
Uotinen Harri
Wickman Maj
Vuolanne Ulla
Vähäkylä Matti
Väisänen-Lahti Riitta

Yhteisöluovuttajat

Espoon Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö
Eurooppalainen Stadi 2000
Helsingfors Svenska Arbetarförening
Helsingin Kirjatyöntekijäin Yhdistys
Helsingin Nuoret Kotkat Piirijärjestö
Helsingin Teva
Hämeen Kansa
Högfors Salon Sairaskassa
Järjestötoimitsijain Liitto r.y.
Kansainvälinen solidaarisuussäätiö
Kansan Arkisto
Kansan Sivistysrahasto
Kemianliitto-kemifacket
Kruununhaan sos.dem.yhdistys
Kuluttajat-consumentterna
Mikkelin viran- ja toimenhaltijain sos.dem. yhdistys
Noormarkun sosialidemokraatit
Oulun lääketyöntekijät ao 33
Palvelualan ammattiliitto
PAM-Helsingin kauppatyöntekijät
Pojo-Åminnefors Svenska Socialdemokrater
Raittiusyhdistys Korson Säde ty
Satakunnan sos.dem. naispiiri
Siltakylän Sosialidemokraattinen Ty
Sos.dem. Työväentalojen Liitto
Sosialidemokraattiset opiskelijat - SONK
Spårvägens Svenska Sos.-dem. förening
Tampereen Yhteisjärjestö KTV
TSL:n Etelä-Hämeen piiri

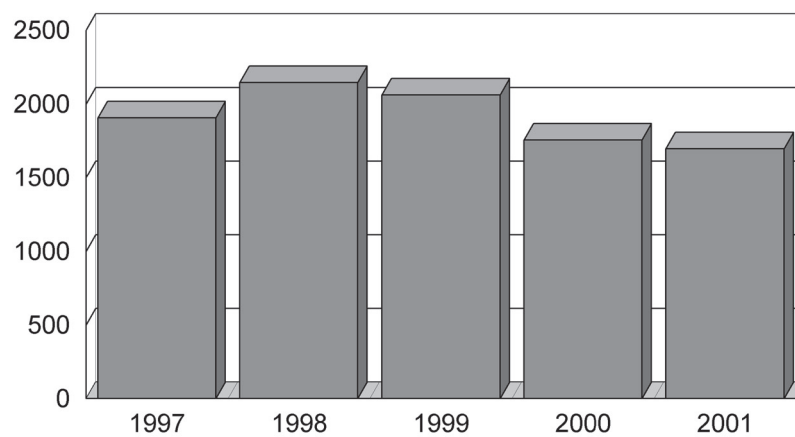

Turun kaupungin viranhaltijat KTV 36
Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura
Työväen keskusmuseo
Uudenmaan Sosialidemokraattinen piirijärjestö
Uutispäivä-Demari
Valkon ty
Wiipurin arkistoyhdistys

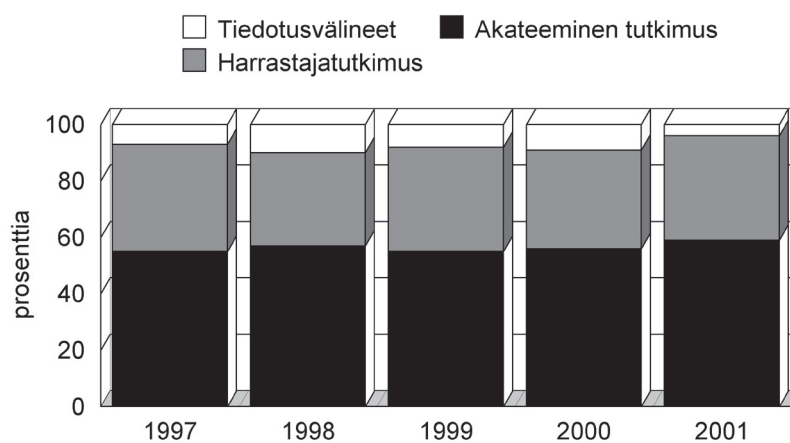

4. Toimintaan liittyvät graafiset esitykset

Kävijämäärät 1997-2001

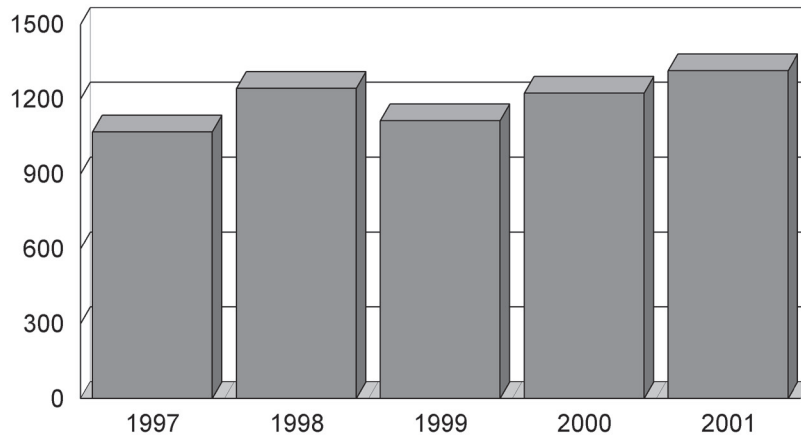

Kävijöiden jakautuma 1997-2001

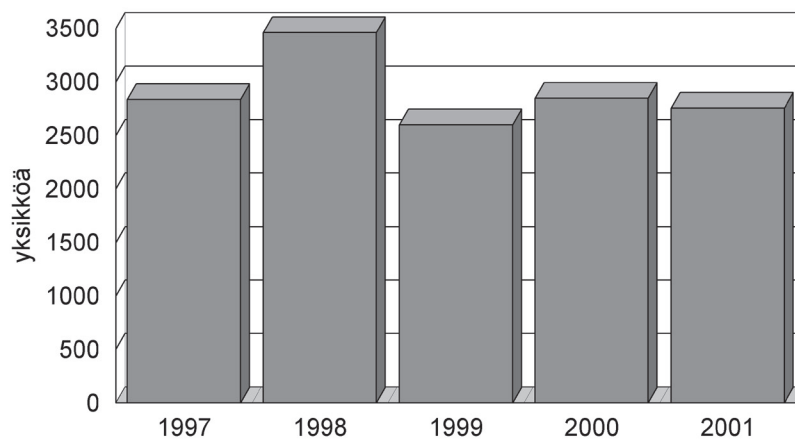

Tiedustelut 1997-2001

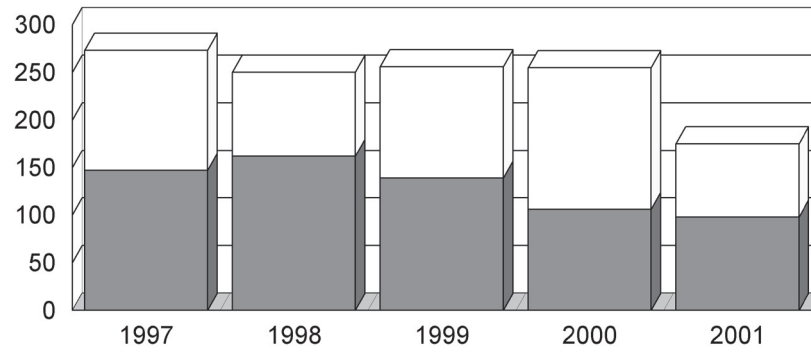
Aineiston käyttö 1997-2001

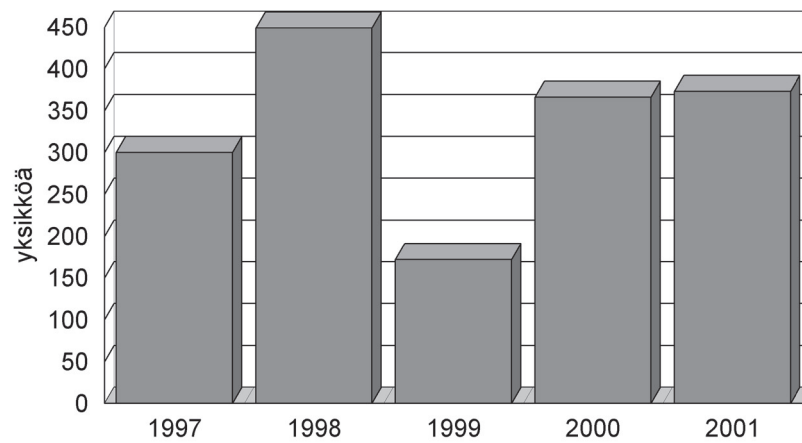

Luovutukset 1997-2001

□ TMT:n vastaanottamat
■ TA:n vastaanottamat

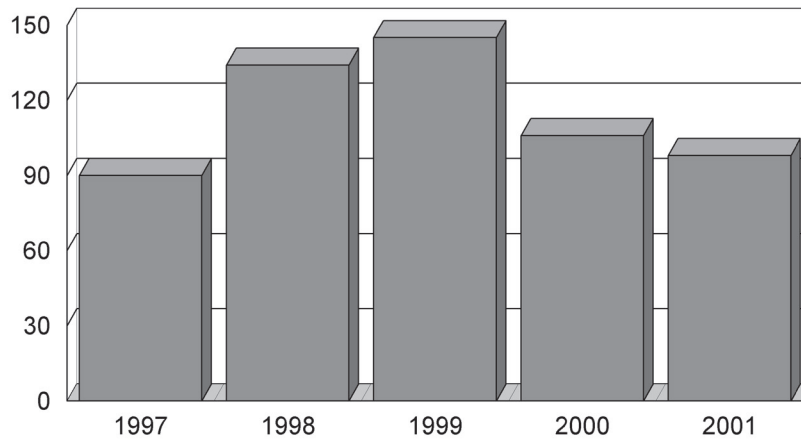

Muistitiedon käyttö 1997-2001

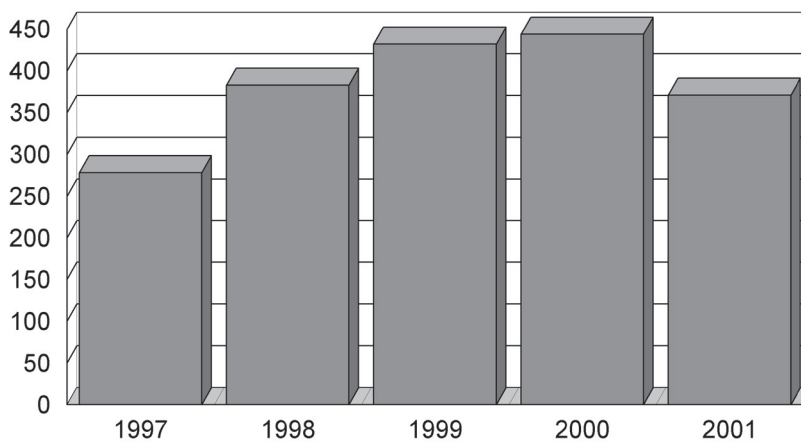

Kuvatiedustelut 1997-2001

Kuvakopiotilaukset 1997-2001

5. The Finnish Labour Archives

A Short Presentation of the History and the Collections

The Finnish Labour Archives collects archival material and oral history related to the heritage of the Finnish Labour Movement and particularly to the heritage of the social democratic labour movement. Today, the Finnish Labour Archives, is amongst researchers, a well-known research centre. It is the oldest and largest private archives of national and social movements in Finland. The material housed in the Finnish Labour Archives has grown to occupy five kilometres of shelf space. It provides a public service to about 2000 researchers every year.

History and Organisation

The Finnish Labour Archives was founded in 1909 by the Finnish Social Democratic Party (SDP). Today it is maintained by the Labour Archives Foundation. The Executive of the Social Democratic Party appoints the governors of the foundation for a five-year term. The archives receives the subsidies prescribed by law and private financial donations to maintain its activities. The archives is run by ten employees and is led by Mr. Esa Lahtinen.

The Finnish Labour Archives is a member of the International Association of Labour History Institutions (IAHLI), the International Council of Archives (ICA) and the labour movement's history conference, which is organised in Linz, Austria, once a year. The archives have a lively co-operation and regular seminars are held with other Scandinavian labour archives.

Collections

The collections of the Finnish Labour Archives contain documentation about the Finnish political organisations, the trade unions and various cultural movements. The archives allows historians to study the effects of the socialist concept on the Finnish working class at many levels: at the grass root level of local organisations, at county level as well as national and international politics.

One third of the collections consists of the archives of the political labour movement. Another third comprises the archives of the trade un-

ion movement, and the rest represents the archives of the working class cultural organisations, special collections and personal archives.

At the turn of the 20th century the counter-culture of the working class took many forms. The Finnish labour Archives houses over 2000 local Social Democratic Party branches and over 500 labour women's associations. The amount of the archives of local trade union associations has increased to almost 3000. In addition to the branches of the political parties and the trade unions, workers' temperance organisation were also established, as were organisations for women and young people, choirs, theatres, educational associations, hobby clubs, peace guards, co-operative shops, workers' newspapers, print shops etc. The workers' reaction to the upheaval in Finnish society at the turn of the century was powerful. For example, there is material concerning about 200 co-operative shops and over 160 labour theatres, choirs and bands.

The majority of the research visits and most of the documents requested to the reading room concern the documents of the Social Democratic Party (SDP). Customers have access to all levels of the SDP-material that is older than 15 years.

Special Collections

Civil War 1918 Collection

In addition to academic research, substantial interest has increased amongst genealogical researchers concerning the Finnish Civil War Collection. Local labour associations listed the names of the dead after the Civil War. The documents form a collection called the terror-statistics and these are the most studied part of the Civil War collection.

Oral History

The Commission of Finnish Labour Traditions operates in association with the Finnish Labour Archives. Since 1960 the Commission has gathered a collection of memoirs and interviews with more than 7000 veterans in the labour movement. The Commission has published seven anthologies from the collection. This collection, amounting to more than 20 000 pages, can be utilised with the help of the indexes.

Photographs and Posters

The collection of photographs and posters is extremely large. The photograph collection includes 300 000 pictures and 10 000 posters. The Archives supply photocopies, copies of photographs and digital photographs by order.

2001 Annual Report of the Finnish Labour Archives

General Review

In the year 2001, the Finnish Labour Archives greatly increased its presence on the Internet and expanded its national and international services. The Internet improved access to the lists of archival collections.

The finances of the Archives and the number of employees have been stable. 65% of the finances came from the statutory state aid. Private donors account for the rest of the finances. It is extremely important for the Finnish Labour Archives that private donors are willing to fund the costs of making their archival collections accessible. During the year under review, financial support was received from 16 different trade unions and labour organisations, through co-operation projects and other means. The Ministry of Education provided financial support through the Private Archives Association for the KARK – picture project. Financial support was also received from the Ministry of Education in connection with the May Day 2002 European Union –project, which The Finnish Labour Archives is participating in.

There were 1697 visitors to The Finnish Labour Archives last year, which is slightly less than the year before. 13 groups visited The Finnish Labour Archives during the year. The number of enquiries and particularly services through e-mail significantly increased. There was a total number of 1411 enquiries during the year. The number of enquiries increased because the joint register of the Private Archives Association is on the Internet. The Finnish Labour Archives home pages were visited about 11 000 times. A total number of 56 inter-archive loans were carried out.

The amount of material ordered by visitors to the reading rooms was slightly more than the previous year. The most requested material concerned the trade unions, The Finnish Social Democratic Party, the trade union movement, the year 1918 and personal archives. Academic researchers were still clearly the main user group.

The annual report shows that access to the collections significantly improved and the collections have also been made accessible on the Internet. The central catalogue system of the Archives can be searched on the web through online searching aids. The online archival information can be searched by name or the names of the record creators, by theme, by place or by time. All new lists are available on the Web in the joint database of the Private Archives Association (www.yksityisetkeskusarkistot.fi). The Finnish Labour Archives participated in the creation of this database and hosts it on the Web.

The Finnish Labour Archives has devoted very much time to renewing the archives' data-based catalogue on the basis of the intranet system. The new planning of the catalogue system, which is based on the text database and html – documents, catalogues progressed well and the conversion software was completed for the data transmission. A decision was taken to introduce into the new system the branch classification, which was created in the private archives' joint project. The description of archive creators, which is based on classification, was completed. The original target date for transferring to the new system was during the year 2001, however the implementation of the transfer was moved to the following year. The new system will be taken into use in the year 2002.

The central data-based catalogue of the Finnish Labour Archives contains lists and inventories for over 7723 archives and collections.

During the year, the indexing and cataloguing of the archives into the database continued. During the spring, the archives of The Technical and Special Trades Union, the Caretakers' Union and the picture archives of Finnish Workers' Savings Bank (STS) were indexed. A completely new type of project was undertaken involving the indexing of the musical compositions of the Helsinki Workers' Brass Band and the Helsinki Workers' Band. Adp-software was created for the project and the musical compositions were catalogued into the text database.

During the year under review several significant personal archives were indexed. The indexing of the archives of the Social Democratic Party's former chairperson and Finland's long-serving prime minister, Kalevi Sorsa was begun. The archives of other Social Democratic Party Ministers, which are stored in the archives, were surveyed.

During the year 2001 the Finnish Labour Archives acquired 100 (2000:106) new archives or additions to established collections. The largest donations, which were received during the year, were the archives of The Helsinki Workers' Band, The Helsinki Workers' Brass Band and the Service Union United. Other significant donations received during the year were the archives of the International Solidarity Fund, The Helsinki

Swedish Workers' Association, The Uusimaa Social Democratic Party's District Office and several personal archives.

At the end of the year, the amount of actual archive material was over 4600 metres of shelf space. It is obvious that by the year 2004, all the area available in the archives will be full.

Commission of Finnish Labour Tradition

There were no actual new collections opened during the year under review. In regards to collections, the recording of the memoirs of the social democratic journalists "professionals of ideology" actively continued. In co-operation with the Trade Union for the Municipal Sector the "We the builders of welfare" collection was completed during the spring. The collection work produced during the year totalled 1781 sheets of memoirs, 61 taped recordings, 121 photographs from a total of 77 donations.

The collection work emphasised the lettering and indexing of significant theme interviews. They were three volumes, which were collected from the interviews held with social democratic women and the indexing of an extensive series of interviews, which were carried out concerning the builders of Kostamus (1976 – 1986). In addition, the series of interviews concerning the builders working in the Pyhäkoski Power Plant construction site were ready for use. During the year, the transferring of the contents of the books of memoirs to the adp-index continued. Up to this time, about 17% of the total material is in the adp system.

The memoirs were actively used. 373 volumes of collections were ordered for research work, 46 of which were inter-archive loans. 90 people requested memoirs via the telephone and there were 7 enquiries through the e-mail.

From individual volumes, the crop of the collections was used particularly in the history of the Timber and Farm Labour Trade Union, which was published during the year under review. In the data windows, excerpts concerning recollections of farm and forest workers were published.

Photograph Collections and Picture Project

During the year 2001, 98 picture enquiries were directed towards the Finnish Labour Archives' photograph collection. The customers, who made the enquiries, ordered a total of 371 copies of pictures, of which

359 were sent in digital form (as scanned), i.e. almost 98 per cent. The Finnish Labour Archives' photographing and scanning services are primarily taken care of by Petri Tanskanen. The largest user groups were different publications (history volumes, doctorate thesis) and exhibition projects.

As in the previous year, the Finnish Labour Archives received in 2001, in connection with the state subsidy, extra funding for employing an extra archive employee. The task of the employee was to work with the photograph collections. STS-Bank's photograph material was indexed. The photographs and negatives filled a total of 94 folders and in addition there are two containers of albums, the total is about 20 000 photographs. The inventory list, of the photographs in each of the folders are in the archives' intranet. In addition, some of the negatives, photographs and slides of the personal archives, labour organisations and special collections were digitised. The digital picture archive of the Finnish Labour Archives included, at the end of 2001, over 7600 pictures with their catalogue data.

During the last few years, the photograph collections have been sifted through slightly more than previously in connection with indexing of the photographs. During the year 2001, the collections increased by about 5000 photographs.

The Finnish Labour Archives organised the 120 year anniversary exhibition of Väinö Tanner, the long-serving chairperson of the Social Democratic Party and a minister – Väinö Tanner – a man of critical periods. The exhibition travelled from 1.5. – 23.11. to six localities in Finland.

National Co-operation with other Private Archives

The private archives in Finland founded an association in 1999 called the Private Archives Association. Ten private archives belong to the association: The Archives of the Centre Party, The Archives of the Organisations of the National Coalition Party, The Archives of Salaried Employees, The Archives of President Urho Kekkonen, The Central Archives for Finnish Business Records, The Finnish Labour Archives, The People's Archives, The Sports Archives of Finland, The Swedish Central Archives and the Trade Union Archives. The archive director, Esa Lahtinen has been the chairperson and deputy chairperson of this association. The most important result of the Private Archives' co-operations was the establishment of the private archives' register. However, co-operation has also been needed for many other activities. In co-operation, attempts have

been made to influence the bad salaries in the archive sector and the small amount of operating resources.

In 1997, these archives organised a joint project (called Yark 2000) to transfer all the lists and inventories of the collections into the Internet. The Finnish Labour Archives played an essential role in creating this Web-project. For three years it was financed by the Finnish State and by the National Archives. It was a pioneering project not only in Finland but also from an international perspective. It showed how fruitful and useful co-operation between the archives and especially between small archives can be. As a result of this project, lists of the documents of the private archives are connected to a common archival database on the Web. The Yark 2000 joint project involving ten private central archives, which has lasted for more than three years, was concluded and an event to mark the publishing of the joint register was held in January 2001.

In the data-base there are lists of 20 000 collections of different record creators. They can be found according to name, theme, time or geographic place. The data-base can be browsed in the address www.yksityisetkeskusarkistot.fi

During the year under review, the members of the Private Archives Association began the joint picture-archive project- KARK. Financial support for the project was received from the Ministry of Education. The aim of the project was the improvement of the preservation, management and the use of the photograph collections and the providing of the necessary education for the member archives. The project was divided into two phases. During the first phase (autumn 2001– spring 2002) the condition and amount of picture material in the various archives will be clarified. At the same time, the search keys for the describing and searching of the picture materials will be determined. During the second phase, representative samples concerning the picture material of the members of the Private Archives Association with the theme “People at their work” will be digitised and implemented as the so called mini-database in the home pages of the Private Archives Association.

The Finnish Labour Archives is still participating in the Finland’s War Dead 1914–1922 –project. During the entire year, the original terror-statistics concerning the victims of the 1918 Civil War were out on loan to the War Dead Project, which will transfer the documents to the database. The information, which is contained in the documents, will be available for use in the National Archives and at least the terror-statistics will be also available in the Finnish Labour Archives. The project had at its disposal a lot of collections of books of memoirs.

International Co-operation

The Finnish Labour Archives was the only official Nordic participant in the May Day Net 2002 project, which is part of the European Union's Culture 2000 programme. The project is led by Italian labour movement's audio-visual material archives, Arhivio Audiovisivo Del Movimento Operaio E Democratico, AAMOD. The other members of the project are Discoteca di Stato and Istituto per il Lavoro from Italy, AMSAB from Belgium, Institut CGT d'Histoire Sociale from France and Narodni Filmovy Archiv from the Czech Republic.

The roots of the project go back to the labour movement's film conference, which was held in Rome in 1998. May Day was chosen as the theme because an enormous amount of different material concerning May Day has been preserved in various European Archives, i.e. audio-visual, photographs, iconographic and written material. Esa Lahtinen participated in the planning meeting, which was held in Rome in October.

The primary and most visible aim of the project is the internet pages, in which the history and significance of May Day is presented on a general European level, but without forgetting various countries' individual features. The main beneficiaries of the internet pages will be the schools around Europe and of course the general public. May Day 2002 was the day set for the completion of the internet pages.

The Annual conference of the International Association of Labour History Institution, IALHI was held in September in Tampere, Finland. The organiser of the conference was the Finnish Central Museum of Labour. In the conference, Esa Lahtinen made a presentation about the Finnish Labour Archives and the Library of the Labour Movement in Finland. The museum's modern digital technology was utilised in the presentation. The presentation can be viewed in English in the archive's home pages (see www.tyark.fi).

The most significant decision of the meeting was the selection of the new Secretary-General. Karin Englund from Stockholm was appointed for the task. The Peoples Archives from Helsinki was chosen as one of the new members of the IALHI.

The Finnish Labour Archives did not participate in the ITH's annual researchers meeting held in Linz, Austria. However, in September a decision was made concerning the selection of Marjaliisa Hentilä as the Nordic representative of the so called Internationale Beirat.

The Finnish Labour Archives in Figures in the Year 2001

Acquisitions

Number of archives acquired	100
Photographs acquired	5000
Oral history/ biographies received	77
Oral history/ number of tapes received	61
Oral history/ interviews done	5

Services

Seats for readers	14
Visits to reading room	1697
Foreign visitors	17
Groups visited	13
Archival units consulted in the reading room	1745
Microfilms consulted	192
Oral history documents consulted	373
Documents copied	8250
Photographs copied/scanned	371
Visitors web site	11 000
Requests answered	1411
Requests concerning photographs	98
Sent document loans to other archives	56

Personnel

Esa Lahtinen, Director: esa.lahtinen@tyark.fi
Tel. 09-7743 1120

Marjaliisa Hentilä, Researcher: marjaliisa.hentila@helsinki.fi
Tel. 09-7743 1130

Aino Heikkinen, Project researcher: aiheikki@iki.fi
Tel. 09-7743 1140

Mikko Kosunen, Project researcher: mikko.kosunen@tyark.fi
Tel. 09-7743 1160

Tellu Laukkanen, Archive employee: tellu.laukkanen@tyark.fi
Tel. 09-7743 1155

Markku-Antti Nieminen, Project researcher:

markku.nieminen@tyark.fi

Tel. 09-7743 1145

Risto Reuna, Researcher in Oral History: risto.reuna@tyark.fi

Tel. 09-7743 1170

Veikko Rytönen, Researcher: veikko.rytkonen@tyark.fi

Tel. 09-743 1150

Kirsti Saarikoski, Archive assistant: kirsti.saarikoski@tyark.fi

Tel. 09-743 1125

Petri Tanskanen, Researcher: petri.tanskanen@tyark.fi

Tel. 09-743 1135

Ulla Tapiovaara-Harpp, Researcher: ulla.tapiovaara-harpp@tyark.fi

Tel. 09-743 1140

Address: Työväen Arkisto, The Finnish Labour Archives,

Paasivuorenkatu 5 B, 00530 Helsinki.

Tel. 09-77431110, fax 09-77431111, e-mail: info@tyark.fi , see also:

www.tyark.fi

Open Mo-Fr, hours of service: Mo, Wed, Fr 10 a.m. to 4 p.m., Tue, Th

10 a.m. to 7 p.m.